МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

КАФЕДРА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор із науково-педагогічної роботи
_____ Сергій Слободян

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності

Art therapy techniques in in pedagogical activity

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

тип дисципліни вибіркова

мова викладання українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності» для студентів усіх спеціальностей.

«01» жовтня 2025 р. 17 с.

Розробник: Трифонова Олена Сергіївна, доктор педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності»* розглянуто на засіданні кафедри дошкільної освіти
Протокол № 3 від «08» жовтня 2025 р.

Завідувач кафедри *Олена Трифонова*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності»* розглянуто Науково-методичною комісією Навчально-наукового педагогічного інституту імені В. О. Сухомлинського
Протокол № 1 від «14» жовтня 2025 р.

Голова *Людмила Хрящевська*

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни *«Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності»* погоджено з навчальним відділом

Начальник відділу *Андрій Лабарткава*

Робочу програму навчальної дисципліни *«Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності»* затверджено Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 8 від «29» жовтня 2025 р.

Голова НМР НУК *Сергій Слободян*

© НУК, 2025
© Трифонова О. С. 2025

ЗМІСТ

Вступ 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета вивчення навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 6
6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування 12
7. Форми поточного та підсумкового контролю 12
8. Критерії оцінювання результатів навчання 15
9. Засоби навчання.... 16
10. Рекомендовані джерела інформації 16

ВСТУП

Анотація

Навчальна дисципліна «Арттерапевтичні технології в педагогічній діяльності» спрямована на формування в майбутніх педагогів професійної готовності до творчого використання засобів мистецтва у виховній, освітній та корекційно-розвивальній роботі. У процесі вивчення навчального курсу здобувачі ознайомлюються із теоретичними засадами артпедагогіки, видами й класифікацією арт-технологій, а також з методиками їх застосування в роботі з дітьми різного віку. Особлива увага приділяється розвитку креативності, емоційного інтелекту, естетичного сприйняття, комунікативних умінь та навичок саморегуляції як у дітей, так і в педагогів. Вивчення дисципліни забезпечує оволодіння студентами сучасними підходами до використання арттехнологій в педагогічній практиці, сприяє профілактиці професійного вигорання та формуванню особистісно орієнтованого стилю взаємодії з вихованцями.

Ключові слова: арттехнології, артпедагогіка, креативні здібності, естетичне сприйняття, педагогічне партнерство.

Abstract

The academic discipline «Art therapy techniques in Pedagogical Activity» is aimed at developing future teachers' professional readiness for the creative use of art in educational and corrective and developmental work. During the course, students learn about the theoretical foundations of art pedagogy, types and classification of art technologies, as well as methods of their application in working with children of different ages. Special attention is paid to the development of creativity, emotional intelligence, aesthetic perception, communication skills, and self-regulation skills in both children and teachers. Studying this discipline enables students to master modern approaches to the use of art technologies in pedagogical practice, contributes to the prevention of professional burnout, and fosters the formation of a personality-oriented style of interaction with students.

Keywords: art technologies, art pedagogy, creative abilities, aesthetic perception, pedagogical partnership.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 6</td><td rowspan="3">Усі галузі знань</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 6</td><td>4-й</td><td>4-й</td></tr>
<tr><td rowspan="8">Електронний адрес РПНД на сайті Університету

Індивідуальне науково-дослідне завдання

Загальна кількість годин –180</td><td rowspan="8">,
Усі спеціальності</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td>8-й</td><td>8-й</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекцій</td></tr>
<tr><td>20 год.</td><td>12 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>40 год.</td><td>24 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>0 год.</td><td>0 год.</td></tr>
<tr><td rowspan="6">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;

самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="6">Освітній рівень:
перший (бакалаврський)</td><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>120 год.</td><td>144 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Індивідуальні завдання: 0 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю: залік</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю: комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: ознайомити студентів із артпедагогікою, її методами і функціями; класифікацією арттерапевтичних технологій в сучасній педагогіці; навчити добирати та застосовувати різні арттехнології для розвитку особистості дитини, розробляти й проводити артзаняття, інтегрувати елементи мистецтва в освітньо-виховний процес; використовувати артметоди як інструмент педагогічної підтримки та саморозвитку особистості; розвивати креативність і професійно-педагогічне мислення майбутнього педагога.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни немає.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни не передбачає формування та розвиток у студентів програмних результатів навчання через належність дисципліни до категорії вибіркових.

Під час опанування матеріалами курсу студенти матимуть можливість оволодіти такими компетенціями:

І. Загальнопредметні:
КЗ-6. Здатність до міжособистісної взаємодії.
КЗ-7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
КЗ-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ІІ. Фахові:
КС-1. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
КС-18. Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.
КС-20. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває упродовж усього життя людини.

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.
Змістовий модуль 1.
Тема 1. Арттехнології в педагогічній діяльності

1. Арттехнології як напрям сучасної педагогіки.
2. Сутність основних понять: «арт», «артпедагогіка», «арттехнології», «арттерапія», та ін.
3. Психолого-педагогічні засади використання мистецтва у формуванні особистості.

Література: [1], [3].

Тема 2. Методи і функції артпедагогіки

1. Принципи артпедагогіки.
2. Методи і функції артпедагогіки.

*Література***:** [3], [4].

Змістовий модуль 2.

Тема 1. **Історія розвитку артпедагогіки**

1. Історичні витоки артпедагогіки.
2. Сучасний етап розвитку артпедагогіки в Україні.
3. Становлення і розвиток артпедагогіки: зарубіжний досвід.

*Література***:** [1], [3].

Змістовий модуль 3.

Тема 1. **Класифікація арттерапевтичних технологій. Ізотерапія**

1. Ізотерапія.

2. Методика проведення занять із використанням малюнку, кольору, образотворчих матеріалів.

3. Особливості ізотерапії в роботі з дітьми.

*Література***:** [1], [4].

Тема 2. **Музикотерапія**

1. Музикотерапія, її види.
2. Добір музичних творів
3. Організація занять із дітьми.

*Література***:** [1], [4].

Змістовий модуль 4.

Тема 1. **Казкотерапія**

1. Казкотерапія, її сутність.
2. Складання авторських казок.

*Література***:** [5].

Тема 2. **Пісочна терапія** .

1. Пісочна терапія, її характеристика.
2. Особливості використання пісочної терапії в педагогічній діяльності.

*Література***:** [1], [2].

Змістовий модуль 5.

Тема 1. **Театральна арттехнологія.**

1. Театральна арттехнологія як засіб розвитку творчих здібностей особистості дитини.
2. Театральна арттехнологія як засіб розвитку творчих здібностей особистості педагога.

*Література***:** [3], [4].

Тема 2. **Танцювально-рухова терапія**

1. Танцювально-рухова терапія в педагогічній діяльності.
2. Використання тілесно-орієнтованих практик у педагогічній діяльності.

*Література***:** [1], [2], [4].

Змістовий модуль 6.

Тема 1. **Арттехнології в комунікативно-мовленнєвій діяльності педагога**

1. Психолого-педагогічні механізми впливу арттехнологій на комунікативно-мовленнєву особистість педагога.

2. Арттренінгові вправи для зняття мовленнєвих бар'єрів.

*Література***:** [1].

Тема 2. **Арттехнології як засіб профілактики емоційно-професійного вигорання педагога**

1. Саморегуляція особистості педагога.

2. Арттерапевтичні прийоми для зняття стресу.

*Література***:** [1], [3].

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		лек	пр	лаб	с.р.		лек	пр	лаб	с.р.
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**
Модуль 1.										
Змістовий модуль 1.										
Тема 1. Арттехнології в педагогічній діяльності	14	2	2	–	10	15	2	2	–	11
Тема 2. Методи і функції артпедагогіки	16	2	4	–	10	15	2	2	–	11
Разом за змістовим модулем 1	*30*	*4*	*6*	–	*20*	*30*	*4*	*4*	–	*22*
Усього годин	***30***	***4***	***6***	–	***20***	***30***	***4***	***4***	**–**	***22***
Змістовий модуль 2.										
Тема 1. Історія розвитку артпедагогіки.	30	2	2	–	26	30	2	2	–	26
Разом за змістовим модулем 2	*30*	*2*	*2*	–	*26*	*30*	*2*	*2*	–	*26*
Усього годин	***30***	***2***	***2***	**–**	***26***	***30***	***2***	***2***	**–**	***26***
Змістовий модуль 3.										
Тема 1. Класифікація арттерапевтичних технологій. Ізотерапія	14	2	4	–	8	15	1	2	–	12
Тема 2. Музикотерапія	16	2	4	–	10	15	1	2	–	12
Разом за змістовим модулем 3	*30*	*4*	*8*	–	*18*	*30*	*2*	*4*	–	*24*
Усього годин	***30***	***4***	***8***	–	***18***	***30***	***2***	***4***	–	***24***
Змістовий модуль 4.										
Тема 1. Казкотерапія	15	2	4	**–**	9	16	1	4	–	11
Тема 2. Пісочна терапія.	15	2	4	**–**	9	14	1	2	–	11
Разом за змістовим модулем 4	*30*	*4*	*8*	–	*18*	*30*	*2*	*6*	–	*22*
Усього годин	***30***	***4***	***8***	–	***18***	***30***	***2***	***6***	**–**	***22***

Змістовий модуль 5.										
Тема 1.Театральна арттехнологія.	16	2	4	–	10	30	–	2	–	13
Тема 2. Танцювально-рухова терапія	14	0	4		10		0	2	–	13
Разом за змістовим модулем 5	*30*	*2*	*8*	–	*20*	*30*	–	*4*	–	*26*
Усього годин	***30***	***2***	***8***	–	***20***	***30***	–	***4***	**–**	***26***
Змістовий модуль 6.										
Тема 1. Арттехнології в комунікативно-мовленнєвій діяльності педагога	15	2	4	–	9	14	–	2	–	12
Тема 2. Арттехнології як засіб профілактики емоційно-професійного вигорання педагога	15	2	4	–	9	16	2	2	–	12
Разом за змістовим модулем 6	*30*	*4*	*8*	–	*18*	*30*	*2*	*4*	–	*24*
Усього годин	***30***	***4***	***8***	–	***18***	***30***	***2***	***4***	**–**	***24***
Разом за курсом	***180***	***20***	***40***	–	***120***	***180***	***12***	***24***	–	***144***

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Арттехнології в педагогічній діяльності	2	2
2	Методи і функції артпедагогіки	4	2
3	Історія розвитку артпедагогіки	2	2
4	Класифікація арттерапевтичних технологій. Ізотерапія	4	2
5	Музикотерапія	4	2
6	Казкотерапія	4	4
7	Пісочна терапія.	4	2
8	Театральна арттехнологія.	4	2
9	Танцювально-рухова терапія	4	2
10	Арттехнології в комунікативно-мовленнєвій діяльності педагога	4	2
11	Арттехнології як засіб профілактики емоційно-професійного вигорання педагога	4	2
	Разом	*40*	*24*

Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- Опрацювання лекційного матеріалу– ***0,5 год. / 1 заняття***;
- підготовка до практичних занять – ***1-2 год. / 1 заняття***;
- підготовка до контрольних заходів, захисту самостійної роботи – ***9-10 год. / 1 захід***

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Вид роботи	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Опрацювання лекційного матеріалу	20	54
2	Підготовка до практичних занять	40	30
3	Підготовка до контрольних заходів, захисту самостійної роботи	60	60
	Разом	120	144

Обов'язкова складова СРС:

1. Скласти порівняльну таблицю: «Види арттерапії та їх педагогічні можливості».
2. Написати есе з теми: «Моє бачення ролі мистецтва в розвитку особистості дитини / учня»
3. Підготувати презентацію з тем:
   – Символіка кольорів в ізотерапії (*на вибір*);
   – Корекційно-розвитковий потенціал мистецтва (*на вибір*).
4. Розробити конспект заняття / уроку з використанням арттехнологій (*тема на вибір*).
5. Підготувати інформаційне повідомлення «Колажування як арттехнологія» /«Символіка казкотерапії» (*одне на вибір*).
6. Розробити (або дібрати) добірку вправ із використанням арттерапевтичних технологій для розвитку творчих здібностей дитини і педагога.

6. Методи навчання. Засоби діагностики результатів навчання та методів їхнього демонстрування

Методи навчання:

1) на лекційних заняттях:
   – лекція;
   – пояснення;
   – дискусія;
   – проблемні запитання;
   – демонстрація.
2) на практичних заняттях:
   – виконання практичних завдань і вправ;
   – інноваційні методи розвитку критичного мислення (метод Боно);
   – аудіовізуальні методи;
   – інтерактивні методи (діалогове спілкування, робота в малих групах, комунікативний арттерапевтичний тренінг).

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- усні відповіді (практичні заняття);
- самостійні роботи;
- контрольна робота.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Досягнення студента оцінюються за 100-бальною системою Університету.

Підсумкова оцінка навчального курсу містить оцінки з поточного контролю та оцінки підсумкового контролю. У кожного компонента своя частка в загальній системі оцінок, де студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки впродовж семестру.

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок (усна відповідь, захист самостійної роботи, контрольна робота).

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних і проєктних самостійних робіт, а також презентації результатів виконаних завдань та досліджень.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки лише досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній із позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

7. Форми контролю результатів навчальної діяльності студентів та їхнє оцінювання

Усні відповіді на практичних заняттях	**Критерії оцінювання**
2	Студент засвідчує глибокі і повні знання з навчальної дисципліни, вміння узагальнювати теоретичний матеріал; володіє вміннями й навичками аналізу арттерапевтичних технологій; здатний до розв'язання теоретико-практичних завдань; демонструє самостійність і оригінальність суджень у своїх виступах, відповідях. Відповідь правильна, повна, логічна.
1,5	Студент засвідчує достатньо повні знання з навчальної дисципліни; дає правильні, подекуди не повні визначення теоретико-методичних засад навчальної дисципліни; вміє добирати докази на підтвердження власних думок; матеріал викладає логічно, послідовно, але припускається незначних неточностей у розкритті окремих методичних положень.
1	Студент засвоїв програмовий матеріал із навчальної дисципліни в передбачуваному обсязі і намагається висловити своє ставлення до дискусійних проблем, хоча й не завжди вміє застосовувати теоретичні знання в конкретних питаннях. Відповідь містить неточності.
0,5	Студент має поверхневі знання з навчальної дисципліни; не вміє висловити свою думку та критичні зауваження щодо аналізу арттерапевтичних технологій; викладає матеріал неточно, з наявними помилками. Відповідь не логічна, часто не обґрунтована.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 40 балів (20 відповідей по 2 бали ДФН) та 36 балів (12 відповідей по 3 бали ЗФН).

Самостійна (проєктна) робота	**Критерії оцінювання**
5	Студент творчо підходить до виконання завдань самостійної роботи, демонструє самостійність і оригінальність. Виконує завдання в установлений термін.
4	Студент творчо підходить до виконання завдань самостійної роботи, водночас подекуди припускається незначних неточностей; демонструє самостійність суджень. Виконує завдання в установлений термін.
3	Студент самостійно виконує завдання самостійної роботи, хоча і припускається значних методичних помилок; не завжди чітко і зрозуміло позиціонує власну думку у виконанні завдань. Виконує роботу з порушенням установленого терміну.
2	Студент самостійно виконує завдання самостійної роботи, водночас припускаються суттєвої кількості методичних помилок; не демонструє навички творчого розв'язання завдань; виконує роботу з порушенням установленого терміну.

1	Студент має значні труднощі у виконанні завдання самостійної роботи; не демонструє навички творчого розв'язання завдань; виконує роботу з порушенням установленого терміну.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 42 бали (6 робіт по 7 балів ДФН) та 46 балів (4 роботи по 7 балів, останні 2 завдання – по 9 балів, для ЗФН).

Контрольна робота	**Критерії оцінювання**
15-18	Студент виявив глибокі й систематичні знання з навчальної дисципліни; творчо підходить до вирішення теоретико-практичних завдань, демонструє самостійність і оригінальність суджень, переконливо аргументує їх.
11-14	Студент виявив глибокі й систематичні знання з навчальної дисципліни; дає правильні, подекуди не повні визначення теоретико-методичних засад навчальної дисципліни; здатний до розв'язання теоретико-практичних завдань, водночас подекуди припускається незначних неточностей; демонструє самостійність суджень; уміє доводити свою думку.
7-10	Студент дає правильні, подекуди не повні визначення теоретико-методичних засад навчальної дисципліни; здатний до розв'язання практичних завдань, водночас припускається певних огріхів; вміє доводити свою думку, хоча не завжди може її аргументувати.
4-6	Студент засвоїв програмовий матеріал із навчальної дисципліни в передбачуваному обсязі; виявляє розуміння окремих наукових понять; демонструє задовільний рівень розв'язання теоретико-практичних завдань, відсутність аргументованих висновків.
1–3	Студент виявив слабкі знання з навчальної дисципліни; виявляє нерозуміння наукових понять, на низькому рівні розв'язує практичні завдання; демонструє низький рівень культури мови; не вміє аргументовано доводити думку.
0	Робота не виконувалася.
	Максимальна оцінка студента за цей компонент програми 18 балів для ДФН і ЗФН

Форма контролю	**Максимальна кількість балів**	
	Денна форма	**Заочна форма**
Практичні заняття	20х2 бали = 40 балів	12х3 бали = 36 балів
Самостійна (проєктна) робота	6х7 балів= 42 бали	6х7 балів = 46 балів
Контрольна (письмова) робота	1х18 балів = 18 балів	1х18 балів = 18 балів
Всього	**100**	**100**

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Змістові модулі / теми		Денна форма		Заочна форма	
		Вид роботи	Кількість балів	Вид роботи	Кількість балів
ЗМ 1	Т1	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	3
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	7	Самостійна (проєктна) робота	7
ЗМ 2	Т1	Відповідь на практичному занятті	2	Відповідь на практичному занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	7	Самостійна (проєктна) робота	7
ЗМ 3	Т1	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	7	Самостійна (проєктна) робота	7
ЗМ 4	Т1	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	6
		Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	7	Самостійна (проєктна) робота	7
ЗМ 5	Т1	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
		Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
		Самостійна (проєктна) робота	7	Самостійна (проєктна) робота	9
ЗМ 6	Т1	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3
	Т2	Відповідь на практичному занятті	4	Відповідь на практичному занятті	3

		Самостійна (проєктна) робота	7	Самостійна (проєктна) робота	9
Контрольна робота			18	Контрольна робота	18
Підсумковий контроль		Залік	100	Залік	100
Сума			100		100

9. Засоби навчання

Наочним матеріалом для лекційних занять послужать передусім мультимедійні засоби (комп'ютерні презентації); відеоматеріали (навчальні відео).

На практичних заняттях прислужиться бібліотечних фонд Університету та електронні репозитарії світу.

Під час виконання завдань самостійної роботи доцільним стане використання бібліотечного фонду та енциклопедій, словників, довідників, корисних сайтів для набуття методичних навичок у розробці конспектів занять / уроків із використанням арттехнологій.

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Арт-технології : Навчально-методичний посібник / Уклад.: Олена Анатоліївна Мірошниченко. Житомир : ТОВ «Видавничий дім Бук-Друк», 2024. 180 с. URL: https://eprints.zu.edu.ua/41023/1/art-technologies.pdf
2. Деркач О. Педагогіка творчості: Казкотерапія на допомогу вчителю, вихователю, практичному психологу. Вінниця : ВДПУ, 2008. 48 с.
3. Колпакчи О.С. Арт-терапія: курс лекцій: навч. посіб. Київ: Цент учбової літератури, 2018. 288 с. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi56/0042119.pdf
4. Руденька Т. М. Арт-педагогіка як інновація сучасної професійно-педагогічної теорії і практики. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя* . Серія Психолого-педагогічні науки. 2012. № 4. С. 59-63. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=nzspp_2012_4_14

Допоміжна

1. Бойко А. Використання арт-педагогічних технологій як засобу творчого самовираження молодших школярів у позашкільних навчальних закладах. Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки» [Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя]. 2014. № 5. С. 68–73.
2. Бондар Л. М. Використання методів арт-терапії в роботі з дітьми дошкільного віку. *Педагогічний пошук*. 2014. № 1. С. 54-57.
3. Боряк О. В. Застосування терапії мистецтвом в логопедичній роботі з учнями початкових класів спеціальної школи. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/znpkp_sp/2009_12/80.pdf.

4. Вознесенська О.Л. Особливості арт-терапії як методу. *Психолог. Шкільний світ*. 2005. № 39. С. 5–8.
5. Деркач О. Арт-педагогіка у контексті реалізації ідей теорії життєтворчості. *Простір арт-терапії*. Зб. наук. пр. УМО НАПН України, ГО «Арт-терапевтична асоціація». Київ: Золоті ворота, 2011. Випуск 1 (9). С. 34.
6. Зязюн І. А. Педагогічна арт-технологія як естетична фасцинація. *Педагогічна освіта і освіта дорослих : європейський вимір* : зб. наук. пр. Київ: Хмельницький. 2008. С. 17-25.
7. Леоненко Е. Казкові можливості морських камінців: алгоритм роботи. *Практичний психолог*. Київ : МЦФЕР-Україна, 2019 №7. С. 33-35
8. Нісімчук А. С. Сучасні педагогічні технології. Київ : Просвіта, 2000. 365 с.
9. Омельченко І. Народна казкотехнологія як засіб творчої самореалізації дітей з обмеженими мовленнєвими можливостями. *Простір арттерапії*. 2007. Вип 1 (4). С. 126-137.
10. Полякова Н. Корекція емоційно-поведінкових розладів засобами музичної терапії. *Психолог. Шкільний світ.* 2005. № 39. С. 27-31.
11. ПРОСТІР АРТ-ТЕРАПІЇ: творча інтеграція та трансформація в епоху плинного модерну» : тексти доповідей та матеріали творчих майстерень XV Міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції. Львів, 2018 р. 195 с. URL : https://ispp.org.ua/wp-content/uploads/2021/02/art-conf-18.pdf
12. Скорченко Ю. Арт-терапія – профілактика емоційних і психологічних негараздів. *Мистецтво та освіта*. 2006. № 1.

Інформаційні ресурси

1. Національна Академія Наук України. URL: http://www.nas.gov.ua/
2. Національна бібліотека України імені В. Г. Вернадського URL : http://www.nbuv.gov.ua/